

Nogle Præstebioграфier.

Ved **Holger Fr. Rørdam.**

Der findes i vore Bibliotheker ikke faa haandskrevne Biografier af Præster fra ældre Tid, mest saadanne, der kjendelig ere anvendte til Oplæsning ved de paagjældende Personers Jordefærd, eller Optegnelser af vedkommende selv bestemte til at tjene til Grundlag for deres »Testamenter«. Et Udvalg af saadanne antages at kunne have Interesse; thi om end nogle af dem mere end ønskeligt ere holdte i den saakaldte Bedemandsstil, indeholde de dog jevnlig Oplysninger, som ikke haves andensteds. — Efterfølgende sex Præstebioграфier ere hentede fra tvende Haandskriftpakker i Kgl. Bibl., nemlig Kallske Saml. 98 Fol. og 518. 4to. De ere ordnede efter vedkommende Personers Fødselsaar, der falde i de 35 Aar mellem 1677 og 1712.

Johan Matthis Hammerich.

Førend en kostelig og vellugtendes Salve kan give sin rette og fuldkommen angeneemme Luft, maa Allabasteret synderbrydes, og førend en Siæl kand give sin rette og fuldkomne Glands af de Dyder, den eyer og besider, maa Legemets Tabernacel nedbrydes, idet Dyden ræt efter Døden betragtes og skiønnes, og som et Exempel af andre efter-

levende admireris. Lige som da Aron døde, sørgede al Israel for hannem, saaledes os idag forestilles en død Aron, den velærværdige og høylærde, nu salige Mand, Sal. Mag. Johan Matthis Hammerich, forhen vel fortiente Sognepræst til Vor Frue Kirke her i Aarhus, Canonicus ved Capitlet og Proust over Ningherrit, hvis gode og Gud behagelige Livsløb er af saa ædel og høj fornemme Anher, ved saa priiselig og hæderværdig Adfærd, til saa salig een Henfærd fra Verden og sød Hiemfærd til Himmelen er frembragt,

Som følger:

Faderen var den høyerfarne og vidt berømte Mand, Hr. Doct. Friderich Hammerich, fordum Admiralitets Physicus i Kiøbenhavn, der for rum Tid siden er gangen til det Sted, hvor hand nu i overvettes Glæde fauner sin himmelfarne Søns Siæl. Moderen er den velædle Dame Margarete Feldhaben, der i sin bedrøvelige Enkestand og høye Alder maatte endnu erfare denne store Bedrøvelse, at savne saa udvaldt elskelig en Søn; hvilke meget gudfrygtige Forældre bleve med denne Livsens Frugt d. 5 Novembr. 1677 i Kiøbenhavn begavet, og som en af Herren annammed Gave betimelig igien gav Herren hannem ved Vandbadet i det høyværdige Daabens Sacramente, at hand der kunde indpodes i sin Frelsere Jesu Christo, ved hvis Saft hand kunde grønnes, fremvoxe og bære sine Gud behagelige Frugter. Og sandelig hans Fremvæxt tegnede til sær ynskelig Frugtbarhed udi ald got, hvorfore og intet optænkeligt Middel blev efterladt, hvor ved dend gode Artighed og fornyede Naturs Tilbøyelighed, som daglig ytrede sig i hannem, jo meere og meere kunde befordres til en muelig Fuldkommenhed.

Dend første Grøde af hans umyndige Læber blev helliget Gud ved vor Christendoms Elementers iidelig og lydelig Forlæsning, som hand og tidlig nemmede og aldrig glemte. Men at dette dis bedre kunde styrkes hos ham, og at hand til anden gudelig, skickelig og nyttig Forret-

ning i Meenigheden i sin Tiid at forstaae kunde dygtiggiøres, da saa snart Aarene kunde taale nogen grundigere Undervisning, haver hans fromme Forældre ladet ham komme til gode Præceptores, og formedelst det fortrolige Venskab, de var udi med højærværdige Hr. Biscop Bager, fik ham der i Huuset paa en 3 Aars Tid under Information Hr. Biscopens Søn. [Siden] antog [de] i deres eget Huus Mag. Friderick Claudianus, der nu er Sognepræst i Skiel-skjør, til at informere hannem og hans gode Broder, Hr. Just Hammeric, Siælesørgere for Skiern Meenighed i Ribestift, som her med største Bedrøvelse bivaaner denne Sørgefærd; under hvis Manuduction hand vel profiterede en 5 Aarstiid, indtil hand Aar 1694 blev med et berømmeligt Testimonio dimitteret af Magister Lauritz Lund, nuværende Proust over Gyrding Herrid og Præst for Ostrup og Starup Meenigheder i Riber Stift, og blev efter Examina Stili et artium dygtig kient at indskrives i de hæderlige Studenters Tal, Rectore Magnifico Olao Rømero, Professore Matheseos samt Etatz-Raad og Politimester, et Decano Philosophiæ D. Casparo Bartholino, Medic. et Anatom. Professore, nu Kongel. Maytts Conferentz og Estatz-Raad; og eligerede hand til Præcept. Academicum høymelte Professor Bartholin.

Derpaa Aar 1695 efter udstanden Examen Philosoph. fortiente og fick primam Philosophiæ lauream; icke dis mindre vidste hand at forene sin Theologi og Philosophi, at hand altid fangede Fornuften under Troens Lydighed, og saaledes fattede dend saliggjørende Lærdom, at hand om sin grundige Profect der udi erholte og fortiente den berømmeligste Attestation Anno 1698 d. 14 Martij, Examinatoribus D. Johanne Gottofrido Masio og D. Johanne Bartholino, hvorpaa hand samme Aar prædikede for sin Dimiss d. 27 Junij ey med mindre Berømmelse, Censore D. Johanne Bartholino. Dis imellem har hand ey forsømt offentlige Disputationer og Academiske Exercitier, hvor ved hans Lov og Lærdom kunde forøges; end og paa

5 Aars Tid forestod Decani Pladz ved adskillige Borde paa det Kongel. Communitet, saa han som et Ornamentum fick Sted iblant Collegii Medicei alumnos, hvor han har udgivet 4 smukke Tractater:

1. Dissertatio Historico-Critica de Mensa et poculo Dæmoniorum, ex 1 Cor. X. 27.

2. Dissertatio Historico-Critica de Stigmatibus Christi in Corpore Pauli, ex Gal. VI. 17.

3. Dissertatio Historico-Critica de Usu Evangelici Codicis apud veteres Christianos.

4. De causis *Μυστηριοκραψευς* invicem inter Christianos et Gentiles olim usitatæ Schediasma.

Denne ziirlige og solide Erudition hos den salige afdøde var og Aarsag, at hannem tillige med nogle andre høvfornemme lærde Mænd blev confereret Summi Philosophiæ honores Aar 1702, Decano facult. Philosoph. meerehøjmelte Hr. Professor Bartholin. End meere bleve hans Meriter saa høyt regarderet paa, at da hand ved en skriftlig Begering Havniæ 24 Janu. 1704 anholt, at som Magister Søren Lintrup, da værende designatus Professor, men nu Kongl. Mayes^{ts} Confessionarius, havde isinde at resignere Præposituret ved det Kongl. Communitet, hand da der til igien maatte befordres, bekom hand Facultatis Theologiæ Resolution meget favorabel, saa lydende:

Saasom Mag. Johannis Matthiæ Hammerichs Flittighed, Skikkelighed og gode Lærdom er Facultati velbekient, og som foruden ey nogen er forekommet, som beqvemmere til samme Embede kunde eragtes: Alt saa er resolveret, at naarsomhelst Mag. Lintrupius qviterer Præposituret, hannem da der paa af Facultate Befallings Bref skal meddeles. Sluttet paa Consistorio in Facultate Theologica. D. 21 Februarius An. 1704.

J. Bartholin.

Men det behagede den allerhøyeste Gud, at hand til et andet Præpositur skulde henkaldes, thi Aaret der efter

d. 10 Martij 1705 blev hand af hans Kongl. May^{tt}s kaldet og givet Bestalling paa at være Feldt-Proust og Stabs-Præst ved Generalitetet, og tillige Præst ved Bataillon en af Fodgarden hos Auxiliær-Troupperne i Braband; hvorpaa hand og af høyærværdige Sal. D. Henrich Bornemand strax blev ordineret og Collation givet d. 18 Martij 1705. Noget derefter begav hand sig paa Reysen, havende videre Recommendations-Brev med sig fra Land-Estatens General Commisariat til hans Durchleutighed Førsten af Vircenbergh, som da commanderede Troupperne. Fra dette Provsti ved de Brabandske Troupper behagede det allernaadigst hans Maytt. at kalde ham tilbage for at være Sogne Prest for denne vor Frue-Meenighed og derpaa fik Confirmation d. 26 Octobr. 1706, og samme Aar d. 19 December, som var Dominica 4ta Adventus, af høyærværdige Hr. Biscopen salig Doct. Joh. Braem her i Kircken installeret.

Som nu hand af Erfarenhed paa 5te Aar fornam nok; det var ham icke mueligt tillige med Guds Huusets Forretninger at opvarte alle Ting i sit eget Huus, tænkte hand sig at være om en Medhielp og Ægtefælle, og efter flittig Andhold hos Gud og Raadføring med sine Venner, lod giøre Ansøgning om den velædle Jomfrue, Jomf. Anne Margrete Braem, velædle Sal. Hr. Commertz Raad Christian Braem hans yndige Datter, som da var i sin Hr. Farbroders, før høymelte Sal. Her Biscop Braems Huus, hvilket ham og blev tilsagt, og videre stadfæstet ved en christelig Copulation, som meer høymelte Sal. Biscop Braem forrettede, og stod deres Brøllup d. 27 Septbr. 1712. De levede sammen i et meget christeligt, kiærligt og fornøye- ligt Ægteskab 13 Aar 2 Maaneder og 3 Uger, og blev velsignede med 3 kiære Sønner, af hvilke de 2 yngste Sønner bærer allerede Livsens Krone i Himmelen, den ældste Søn med sin høybedrøvede Moder sørgeligst igien- lever. Den naadige Gud, som har sit Øye paa Enker og faderløse, hand være disse høybedrøvede en Fader for Christi Skyld.

Hvad sig ellers den Sal. Mands Forehold i denne Verden belanger, da saasom hand inderligen altid haver elsket og frygtet sin Gud og Herre, og inden og uden Kirken beviste sig en retsindig Siælesørgere og Guds Ords Lærere at være, draget faderlig Omsorg for den hannem betroede Hiord, saa det var ham en stor Bekymring, om hand ved og i loulig Forfald ey selv kunde komme til Kirken at forrette sit Embede eller gjøre Bøn for Mee-nigheden i Kirken; været nidkier for Guds Ære med Forstand, og saavel i Levnet som i Lærdom ikke aleene utrættelig, men endog et rart Exempel for alle, værd uden Modsigelse at efterfølges af alle; thi i ald Omgængelse beviiste hand sig gudfrygtig uden Skrømt, trofast uden Falsk, sagtmodig uden Tvang, saa vel hiemme som ude; beviiste mod sine Overmænd ald Ydmyghed, mod sine Undermænd ald Velvillighed, og særdeles imod fattige ald Gavmildhed; og hvad skulde mand vel her tale meget enten om disse eller andre hans Dyder, thi de alle sammen taler for sig selv hos alle dem, for hvilke hand har været bekendt og af hvilke hand har været elsket, saa at alligevel hand er død, lever hand dog hos os med et udødeligt Navn, som hand sig til en ævig Afmindelse haver efterlat.

Saa troeligen som hand da gjorde det gode, som Gud befalede ham, saa troligen lidde hand og det onde, som Gud paalagde ham, thi den salige Guds Mand var af en tønd Helbred og svage Krefter, men særdeles dette Aar, hvilket hand altid har holt for Annum Clymactericum, som pleyer at være vanskelige Aaringer. Fornam og ofte Spasmos flatulentos og Trecken i sine Lemmer, hvor imod et og andet tienligt Medicament af edle og høyerfarne Hr. D. Johan Fridrich Bæch blev recommanderet; mens som hans Siæl behagede Gud, derfor og sidst afvigte 11 Febr., som er voris aarlige Tacksigelses Fest, da hand samme Fest havde prædiket til Høymæsse, ja og holdet sin Andagt i Aftensang, og Søndagen tilforn forsynet sin

Siæl med den kraftigste Siæle-Cur, at annamme sin Frelseres Jesu allerhelligste Legeme og Blod i det dyrværdige Alterens Sacramente, hastede Gud med hannem og til hannem udsendte Dødsens Bud, da hand om Aftenen Klocken 6 blev af en stærk Apoplexia angreben, og omendskiønt alle optænklige Middeler af excitantibus nervinis, cephalicis et confortantibus af Hr. D. Bech bleve brugte, som og Venæ Sectio paa Armen af Stadens Chyrurgus, erfarne Monsr. Bogfing, blev vel forrettet, havde dog obstructio saaledes taget Overhaand i alle hans Lemmer, saa der ey var nogen Tegn til Livet, som og Døden der strax paafulte. Hand da, som vandrede med Gud, er icke meere til, thi Gud tog ham, da hand havde omvandret i dette forkrænkelige 48 Aar 3 Maaneder 3 Dage, sampt troligen forestaaet denne Guds Meenighed paa 20de Aar.

Siælen er allerede i Guds Haand, hvor ingen Pine skal røre dend, Legemet, som er død de Retfærdiges Død, skal igien paa Christi Aabenbarelses Dag af Jordens Støv opveckis og med Siælen tilhaabeføyet annammes i de ævige Boliger. [† 1726].

Gratiarum [actio] paa den højbedrøvede Enkes, Søns og Broders Vegne.

Udkast med en Del Rettelser (skrevne med en anden Haand end selve Udkastet) i Kallske Saml. 518. 4to.
